

BIULETYN

POLSKO-UKRAIŃSKI

· TYGODNIK · ILUSTROWANY ·

Rok 1938

TOM SIÓDMY

NN 240 — 289

3078

II

CZASOP.

7(1938)

Biblioteka Jagiellońska

1003123367

WARSZAWA — 1938

REDAKTOR I WYDAWCA — WŁODZIMIERZ BĄCZKOWSKI

ADRES REDAKCJI: NOWY ŚWIAT 66 m. 13

TEL. 234-60

Spis rzeczy w tomie VII zawartych

POLITYKA, SPRAWY WYZNANIOWE, SPOŁECZNE I GOSPODARCZE.		Str
Odpowiedź na ankietę „Biuletynu” (Nr. 5) — p. <i>P. Dunin-Borkowskiego</i>	1	116
Narody uciemiężone w ZSSR a sytuacja międzynarodowa — p. <i>A. Szulhyna</i>	5, 14	121
O powstanie kresowo-polskiego regionalizmu ukraińskiego (Odpowiedź Nr 6 na ankietę) — p. <i>S. Podgórskiego</i>	9	122
Z dotychczasowych prób rozwiązania problemu polsko-ukraińskiego	10	125
Dlaczego nie ze Stanisławem Grabskim — p. <i>I. Kedryna</i>	12	126
Pierwsze kroki (Odpowiedź Nr 7 na ankietę) — <i>Obrońcy Lwowa</i>	21	133
Przed wszystkim skończyć z zakłamaniami! (Odpowiedź Nr 8 na ankietę) — p. <i>W. Słowicza</i>	23	137
Sprawa kolonialna a narody uciemiężone w ZSSR — p. <i>M. Dańki</i>	25	138
Odpowiedź na ankietę „Biuletynu” (Nr 9) — p. <i>S. Łosia</i>	33	139, 146
Z dziedziny zagadnień polsko-ukraińskich — p. <i>W. Bączkowskiego</i>	35	141
Dlaczego tak się dzieje?! — p. <i>I. Kedryna</i>	38	145
Rola nauki w normalizacji stosunków polsko-ukraińskich (Odpowiedź Nr 10 na ankietę) — p. <i>K. Symonowicza</i>	45	149
Histeria zwycięża historię (Odpowiedź Nr 11 na ankietę) — p. <i>F. Pyszkowskiego</i>	47	153
Na granicy wieków (Jeden etap ewolucji myśli politycznej Starorusinów) — p. <i>W. Kolpaczkiwicz</i>	50, 60	155
Nieco o parlamencie sowieckim — p. <i>S.</i>	50	165
Z dziejów Wyprawy Kijowskiej — p. <i>T. Teslara</i>	57	168
Zapoznana strona zagadnienia (Odpowiedź Nr 12 na ankietę) — p. <i>J. Łobodowskiego</i>	58	177
Jak rozwiązać zagadnienie polsko-ukraińskie? (Odpowiedź Nr 13 na ankietę) — p. <i>J. Wołoszynowski</i>	69	178
Pro domo sua — p. <i>I. Kedryna</i>	71	180
Wyplenić psychosferę rosyjskości na Ziemiach Wschodnich — p. <i>St. P.</i>	78	189
Kryzys systemu teroru moskiewskiego — p. <i>M. Dańki</i>	79	191
O statystyce prof. E. Romera	82	192
Problem problemów polskich — p. <i>W. Bączkowskiego</i>	89	197
I komu to potrzebne? — p. <i>I. Kedryna</i>	90	198
Na granicy wieków (2. Staroruski Guliwer na falach polityki wszechświatowej) — p. <i>W. Kolpaczkiwicz</i>	92	200
Chochał — p. <i>T. Audy</i>	101	209
Jak rozwiązać problem polsko-ukraiński (Odpowiedź Nr 14 na ankietę) — p. <i>A. Bocheńskiego</i>	103	211
Odpowiedź Nr 15 na ankietę — p. <i>J. Siwierskiego</i>	104	221
Trockizm i stalinizm	107	229
Nowy proces moskiewski	113	233
Więcej realizmu (Odpowiedź Nr 16 na ankietę) — p. <i>M. Kowalewskiego</i>	114	241
Za kotarą sowiecką — p. <i>J. L.</i>		244
„Błagowidnyj przedłóg” — p. <i>W. Bączkowskiego</i>		253
„O szóstego posła we Lwowie”. Co pisano we Lwowie o prof. S. Grabskim 25 lat temu?		255
Odpowiedź Nr 17 na ankietę — p. <i>M. Gryf-Czaykowski</i>		265
Wzmoczenie potencjału obronnego Polski a problem prometejski — p. <i>T. Radwańskiego</i>		267
O kwestii ukraińskiej — p. <i>S. Łosia</i>		277
Pakt czterech państw czy pięciu? — p. <i>M. Dańki</i> ...		
Uwagi do procesu moskiewskiego		
Starorusini wobec rzeczywistości rosyjskiej w okresie wojny światowej — p. <i>W. Kolpaczkiwicz</i>		
Śmieszne próby — p. <i>Ws</i>		
Nieco o trockizmie		
Język rosyjski w szkołach ukraińskich		
Odpowiedź Nr 18 na ankietę — p. <i>B. Słowiańskiego</i>		
Niemcy, sprawa prometejska a „Robotnik” i „ABC”		
Z dziejów polityki wolności ludów — p. <i>W. Bączkowskiego</i>		
Realizm i prometeizm — p. <i>M. Dańki</i>		
Henryk Józewski — wojewoda wołyński — p. <i>W. B.</i> ...		
Coraz gorzej, czy zwrot ku lepszemu? (Z nastrojów terenowych) — p. <i>St. Iw.</i>		
Ukraińskość wyklucza moskwofilstwo — p. <i>X. Y.</i>		
Problem ideowy współczesnej polityki wolności — p. <i>W. Bączkowskiego</i>		
Postyszew Nr 2 — p. <i>M. K.</i>		
Nowy sposób propagandy sowieckiej		
Z frontu walki polsko-moskiewskiej — p. <i>W. Bączkowskiego</i>		
Kto decyduje, wykonuje i odpowiada w sprawach polityki narodowościowej? — p. <i>S. S.</i>		
Sowiecka impreza wyborcza		
J. Piłsudski a idee prometejskie — p. <i>W. B.</i>		
Wiosenne alarmy		
Wojna czy pokój — p. <i>W. Bączkowskiego</i>		
Nihil novi sub sole — p. <i>F. Zahory</i>		
Ponowny wzrost opozycji ukraińskiej w partii komunistycznej i nowe represje — p. <i>M. Kowalewskiego</i> ...		
Dwunasta rocznica — p. <i>F. Zahory</i>		
Zabójstwo płk. Eugeniusza Konowalca — p. <i>K.</i>		
Wzrost opozycji ukraińskiej w Sowietach — p. <i>M. Kowalewskiego</i>		
O krystalizację poglądów (P. Z. Wojciechowskiemu w odpowiedzi) — p. <i>W. Bączkowskiego</i>		
Czy deklaracja UNDO jest wypowiedzeniem normalizacji? (Z kół ukraińskich) — p. <i>X. Y.</i>		
Zaniedbana dziedzina — p. <i>L. B.</i>		
Porty Ukrainy czekają na lepsze czasy — p. <i>J. Lipowieckiego</i>		
Abecadło problemu polsko-ukraińskiego — p. <i>W. Bączkowskiego</i>		

	Str.		Str.
Na marginesie „samokrytyki” prasy sowieckiej — p. <i>J. Lipowieckiego</i>	280	* * — p. <i>W. B.</i>	500
Problemy wschodnie a obrona przed zachodem — p. <i>W.</i> <i>Bączkowskiego</i>	285	Uwagi o istocie siły rosyjskiej — p. <i>W. Bączkowskiego</i>	501
80 — 16 — p. <i>I. Palija</i>	288	Na rozdrożu kultur i cywilizacji — p. <i>S. Kuryłły</i>	505
Frontem do historii — p. <i>W. Bączkowskiego</i>	297	Głosy i odgłosy	513
Milczeń, gdy jest źle, czy głośno wołać?! — p. <i>I. S.</i> ...	299	Przyszła kolej i na „plemię komsomolskie” — p. <i>J. Lipo-</i> <i>wieckiego</i>	514
„Warszawski Dziennik Narodowy” zabiera głos	301	Sprawa ukraińska i akcja moskiewska — p. <i>M. Dańki</i>	516
Bilans optymistyczny — p. <i>W. B.</i>	305	Polityka narodowościowa tureckich nacjonalistów — p. <i>W. Bączkowskiego</i>	522
Na czym polega siła ukrainizmu? (Z kół ukraińskich) — p. <i>Cz.</i>	307	Istota siły polskiej — p. <i>St. Kryczyńskiego</i>	522
Handel sowiecki w „prorywie” — p. <i>J. Lipowieckiego</i>	308	„Bolszewizacja” inteligencji USSR. — p. <i>J. Lipowiec-</i> <i>kiego</i>	525
Z sowieckiego życia wsi rosyjskiej	310	Kwiat paproci — p. <i>F. Zahory</i>	526
„Gdańsk czy Berdyczów?” — p. <i>W. B.</i>	311		
Rozważania podstawowe — p. <i>W. B.</i>	317	HISTORIA, LITERATURA I SZTUKA.	
Od Kołacza do Grunwaldu! — p. <i>F. Pyszkowskiego</i> ...	319	Ukraina w dobie nowoczesnej (c. d.) — p. <i>A. Docenki</i> 157, 184	
Demaskująca się demokracja — p. <i>S. Kuryłły</i>	322	Na Ukrainie przed 20-tą laty — p. <i>J. Naumenki</i>	170
„Zbudowany socjalizm”	325	Od Słowackiego do Samczuka — p. <i>J. Łobodowskiego</i> ..	214
Problem kordonu sokalskiego — p. <i>P. Dunin-Borkow-</i> <i>skiego</i>	329	„Polska intryga” — p. <i>L. Grzymala Siedleckiego</i>	257
Ekonomiczny wyzysk Ukrainy — p. <i>J. Lipowieckiego</i>	332	Młoda poezja ukraińska — p. <i>J. Łobodowskiego</i>	268
Momenta ukraińskie w „parlamencie” moskiewskim — p. <i>M. Kowalewskiego</i>	341	O polskich tłumaczeniach „Słowa o pułku Igora” — p. <i>H. Ułaszyna</i>	335
„Płynne złoto” Z.S.S.R. — p. <i>J. Lipowieckiego</i>	342	Twórczość Lesi Ukrainki — p. <i>J. Łobodowskiego</i>	345
Sprawy bywają wielkie i małe — sprawiedliwość tylko jedna — p. <i>F. Pyszkowskiego</i>	344	S. p. prof. dr Stefan Smal-Stocki — p. <i>B. Ol.</i>	356
„Szkodliwe plany” p. <i>J. K.</i> — p. <i>W. Bączkowskiego</i> ...	353	„Promień” i „Promieniści” a problem polsko-ukraiński przed 40-stą laty — p. <i>S. Kryłacza</i>	367
Metodyczne szaleństwo — p. <i>S. Kuryłły</i>	354	Ideologia polityczna „Zamku Kaniowskiego” — p. <i>P. Ko-</i> <i>struby</i>	390, 408
W Sowietach znów pożyczka — p. <i>J. Lipowieckiego</i> ...	365	Marian Zdziechowski — p. <i>F. Zahory</i>	435
Wilcze doły — p. <i>S. Kuryłły</i>	366	Ś. p. generał W. Zmijenko — p. <i>J. N.</i>	466
Perspektywy anslussu... rosyjsko-ukraińskiego — p. <i>W. Bączkowskiego</i>	377	Sprawa ukraińska w pamiętnikach T. T. Jeża — p. <i>J. R.</i>	471
Na wschodzie bez zmian... — p. <i>J. Lipowieckiego</i>	379		
O rewelacjach „Słowa Narodowego” — p. <i>J. Naumenki</i>	380	RECENZJE I SPRAWOZDANIA.	
Nie popełnmy błędów czeskich	389	W. Paczowskyj: Złoty Worota — p. <i>K.</i>	28
Historia stosowana — p. <i>S. Kuryłły</i>	392	I. Borszczak: Napoleon i Ukraina — p. <i>A. Dublańskiego</i>	40
W obliczu wydarzeń — p. <i>W. Bączkowskiego</i>	401	B. Łepki: Motria — p. <i>M. Starosta</i>	63
W obliczu rozstrzygnięć — p. <i>S. Kuryłły</i>	403	Borys Czeremcha czyli lojalni Rusini przez jedno „s” i „Doblesznaja russkaja armia przez dwa „s”	124
Frontem do nauki — p. <i>J. Lipowieckiego</i>	406	„Nad rzekami Babilonu” — p. <i>P. W.</i>	186
Historia in statu nascendi — p. <i>S. Kuryłły</i>	413	„Ziemia Czerwienka” — p. <i>K. Symonolewicza</i>	201
Taktyka Kominternu — p. <i>A. Jaskowskiego</i>	415	„Rocznik Wołyński” — p. <i>K. Symonolewicza</i>	202
Sowiety po burzy	421	„Kwartalnik Historyczny” — p. <i>K. Symonolewicza</i> ...	202
Perfidne wystąpienie	423	A. Zihni Soysal: „Z dziejów Krymu — p. <i>K. Symonole-</i> <i>wicza</i>	203
Co się dzieje w zagłębiu krzyworośkim? — p. <i>J. Li-</i> <i>powieckiego</i>	425	„Zagadnienia ukraińskie”	203, 216
* *	433	XI wystawa „Spokiju”	224
Jeszcze o polityce na Wołyniu — p. <i>P. Dunin-Borkow-</i> <i>skiego</i>	434	Aleksander Bocheński o zagadnieniu polsko-ukraińskim — p. <i>N.</i>	230
Problem Rusi Zakarpackiej — p. <i>W. Bączkowskiego</i> ...	441	Książka o hetmanie Orliku — p. <i>J. Łobodowskiego</i>	245
Przygotowania wojenne w Sowietach — p. <i>J. Lipowiec-</i> <i>kiego</i>	443	Z prasy prometejskiej — p. <i>J. N.</i>	269

„La Revue de Prométhée” — p. <i>el.</i>	461
Rubież polesko-wołyńska	490
Filip z konopi — p. <i>M. Trostianskiego</i>	517
Hafty ludowe Wołynia — p. <i>St. C.</i>	527
Nowy numer Wschodu	528

DZIAŁ LITERACKI.

O. Olżycz: Akwarium — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	84
O. Olżycz: Smok — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	84
T. Szewczenko: * * — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	96, 125, 194
I. Nariżna: Październik — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	159
B. Swarożycz: Akwarela — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	159
M. Askanycz: Rycerz — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	159
O. Olżycz: * * — Przeł. <i>J. Łobodowski</i>	183
J. Małaniuk: Jasnowidzenie — Przeł. <i>J. Łobodowski</i>	215
J. Łobodowski: Inwokacja	223
Ł. Otomaneć: Urywek — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	279
I. Nariżna: * * — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	279
J. Borszoz: Kumaćkij: Jesień — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	279
I. Nariżna: * * — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	279
J. Kosacz: Ostatnie wcielenie Komandora — Przeł. <i>J. Łobodowski</i>	291
J. Małaniuk: Pamięć — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	322
W. Surmacz: Stoję przy sterze — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	322
Łesia Ukrainka: Bojarzyni. Fragment poematu dramatycznego — Przeł. <i>J. Łobodowski</i>	347
L. Kuźma: Beethoven — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	360
B. Swarożycz: Klucze zórawi — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	360
B. Swarożycz: Spotkanie — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	360
B. Swarożycz: Babie lato — Przeł. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	360
N. Liwyćka-Chołodna: Z tomu „Siedem liter” — Przeł. <i>J. Łobodowski</i>	437
J. Łobodowski: Córka Atamana	446

FELIETONY

Inteligencja zwierząt — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	15
Lwów — Egipt — Warszawa — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	62
Proszony obied — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	81
Krowy pana Klimkiewicza — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	107
Korepetycja — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	117
Un mauvais quart d'heure — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	150
Domowa kuracja — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	172
Pana Stanisława caeterum censeo — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	185
Dwa protokoły — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	226
Wiosenna przejażdżka — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	236
Wszystko dobrze, co się dobrze kończy — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	246

Dla potomności — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	271
Gość w dom — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	311
Gens irritabile vatum — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	336
Uczucia rodzinne — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	349
Wycieczka na prowincję — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	372
Kwestia ukraińska w krzywym zwierciadle	383
Czemu mnie budzisz? — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	396
Żywiół — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	427
Wołyńskie wspomnienia — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	448
Pan Stanisław zwalcza mornotrawstwo — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	475
Zamorskie wynalazki — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	509
Artykuły pierwszej potrzeby — p. <i>Cz. Jastrzębiec-Kozłowski</i>	529

DZIAŁ INFORMACYJNY.

1. Sprawozdania:

Przemówienie posłanki W. Pelczyńskiej w Sejmie	77
Ukraińska emigracja w Kanadzie	447
Od Redakcji	521

2. Kronika:

Ze świata i z kraju 20, 31, 44, 56, 67, 87, 99, 110, 120, 131, 144, 176, 196, 220, 239, 252, 263, 275, 296, 304, 315, 328, 352, 364, 388, 400, 420, 431, 440, 463, 500.
Z terenów ZSSR 26, 66, 72, 160, 215, 382, 395, 411, 426, 480.
Z prasy sowieckiej 324, 337, 348, 361, 371, 418, 438, 449, 462, 480, 489, 498.
Z prasy polskiej 7, 17, 28, 42, 53, 65, 74, 84, 97, 109, 118, 128, 142, 151, 160, 173, 194, 205, 219, 226, 237, 249, 261, 273, 281, 294, 302, 313, 326, 339, 361, 374, 385, 397, 411, 428, 439, 463, 482, 491, 499.
Przegląd prasy ukraińskiej 8, 18, 29, 54, 65, 74, 85, 97, 110, 129, 143, 152, 162, 175, 187, 195, 206, 219, 227, 238, 250, 262, 274, 283, 295, 302, 313, 327, 339, 350, 363, 375, 386, 398, 429, 440, 450, 484, 492, 500.
Z życia gospodarczego 30, 75, 85, 97, 119, 129, 144, 163, 175, 187, 207, 239, 274, 303, 313, 340, 351, 387, 399, 431, 451, 463, 484.
Varia 7, 17, 28, 42, 53, 64, 74, 84, 97, 109, 118, 128, 142, 151, 160, 173, 187, 194, 205, 219, 226, 237, 249, 261, 273, 281, 294, 302, 313, 326, 339, 350, 361, 374, 385, 397, 411, 420, 428, 439, 450, 482, 491, 499.

SPIS ILUSTRACJI W TOMIE VII ZAWARTYCH.

Portrety:

Prof. A. Lotocki	186
Józef Pilsudski	209
Symon Petlura	241
Prof. dr S. Smal-Stocki	356

Zdjęcia historyczne i okolicznościowe:	
Księgarnia, przed którą zginął S. Petlura	242
Wnętrze mieszkania S. Petlury	242

Ze sztuki i architektury:

Z XI wystawy „Spokiju”	248
------------------------------	-----

Reprodukcje druków i rycin:

Mapa osadnictwa niemieckiego w Europie południowo-wschodniej wedle R. Bahra	479
---	-----

Karykatury:

144, 152, 284, 328, 464.
